

Fair. Fornuftig. Fleksibel.

Vejen til mere sol og vind på land

Klima-, Energi- og
Forsyningsministeriet

Fair, fornuftig og fleksibel udbygning af vedvarende energi på land

Danmarks energi skal være grønnere. Det kræver en vedvarende indsats. Vi får ikke en grundlæggende ændring af vores energiforsyning fra den ene dag til den anden. Det kræver, at vi holder snuden i sporet – at vi bliver ved med at rydde op i et komplekst net af regler fra en anden tid, der er designet til et andet energisystem.

Vi står heldigvis et godt sted. Over 80 pct. af Danmarks strøm kommer i dag fra grønne kilder. Danmark er verdensførende, når det kommer til at have den største andel el fra sol og vind i vores energisystem, men vi er ikke i mål. Hvis vi skal nå den sidste del af vejen og samtidig være rustet til fremtidens forbrug og geopolitiske virkelighed, skal vi fortsat skrue på rammerne.

Energi, der er til at betale, er en kernesag for regeringen – særligt i en tid med inflation og høje priser på helt almindelige varer i indkøbskurven. Det er grunden til, at regeringen har foreslået en midlertidig afskaffelse af elafgiften svarende til EU's minimumsniveau på 0,8 øre pr. kWh i 2026 og 2027.

Regeringen vil samtidig justere rammerne for vedvarende energi på land.

Igennem de seneste år har Folketingets partier indgået en lang række aftaler, som sigter mod at fjerne barrierer for udbygningen af sol- og vindenergi på land, og fulgt op på anbefalinger fra NEKST-arbejdsgruppen "*Mere sol og vind på land*". Med dette arbejdsprogram bygger vi ovenpå og tager livtag med nogle af de sidste barrierer, vi kender til.

Markedet er og skal fortsat være den vigtigste motor i udbygningen. Balancen mellem udbud og efterspørgsel er helt afgørende for, at forbrugerne får konkurrencedygtige priser. De seneste år har markedet dog været præget af inflation, faldende elpriser og pressede forsyningskæder. Samtidig er lokal opbakning og øget hensyn til naboerne helt afgørende for, at udbygningen kan fortsætte. Derfor er der også brug for politisk handling.

Vi fortsætter arbejdet for rammevilkår, der er fair, fornuftige og fleksible.

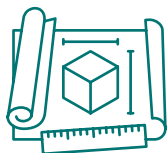
Overblik:

Nye regeringstiltag til fair, fornuftig og fleksibel udbygning af sol og vind på land

Fair udbygning: Større hensyn til danskerne

1. Lavere elafgift for alle danskere i 2026 og 2027
2. Mere kompensation til naboer til solcelleanlæg
3. Afstandskrav for solcelleanlæg ved beboelse
4. Udvidet salgsoption for naboer til store solcelleanlæg
5. Billig strøm til naboer
6. Flere penge til landdistrikterne
7. Øget vejledning om forskønnende tiltag og borgerinddragelse

Fornuftig udbygning: Bedre udnyttelse af arealer til solceller og vindmøller og batterier

8. Flere solceller på offentlige bygninger
9. Vindmøller i nye drifts- og klimaskove
10. Bedre muligheder for vedvarende energi på lavbundsarealer
11. Bedre vejledning om samplacering af batterier og VE-anlæg

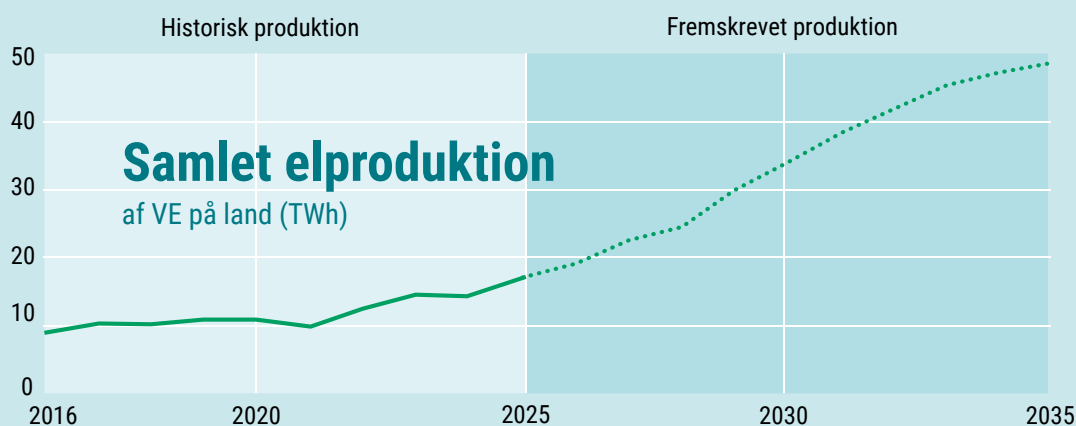
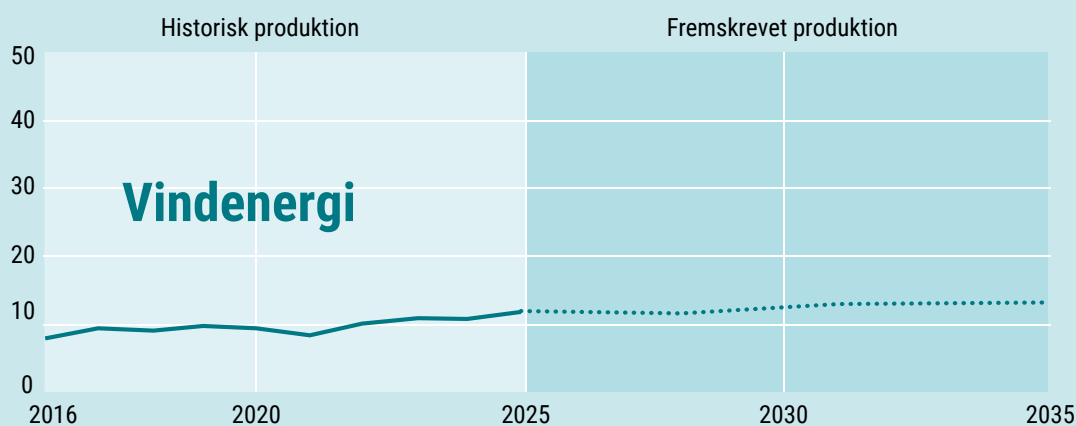
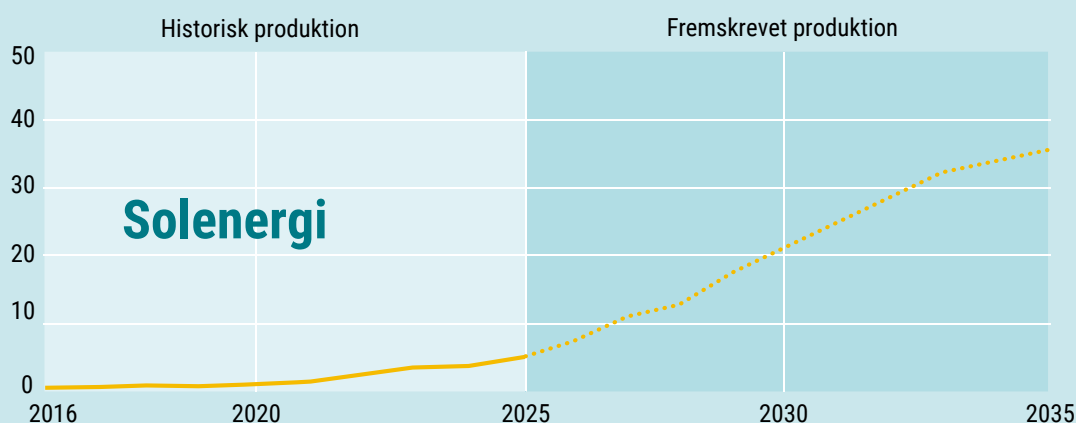

Fleksibel udbygning: Hurtigere godkendelser

12. Hurtig klagesagsbehandlingstid for grønne projekter
13. Mindre bureaukrati ved miljøvurderinger
14. Styrket vejledning på miljøområdet, særligt om flagermus
15. Eftersyn af Danmarks implementering af miljøvurderingsdirektivet
16. Nye modeller til at belyse forekomsten af flagermus
17. Statslig kontaktperson for strategiske PtX-projekter

Mere grøn strøm på vej

Danmark har aldrig produceret mere grøn strøm fra sol og vind på land, end vi gjorde i 2024, og vi skønner, at der kommer endnu mere fremadrettet. Fremskrivningen er baseret på indtjeningsmuligheder for opstillere, kendskab til potentielle VE-projekter, samt forventede stigninger i elforbrug fra bl.a. vejtransport og serviceerhverv såsom datacentre.

Kilde: Energistyrelsens månedlig energistatistik for 2016-2024, Klimastatus og -fremskrivning for 2025-2035.

Fair udbygning: Større hensyn til danskerne

Der skal tages hensyn til naboer og lokalsamfund, når de bliver naboer til sol- og vindprojekter. Private udviklere, der anlægger og driver projekterne, og kommunerne, der planlægger brugen af arealer, skal inddrage naboer og lokalsamfund tidligt og tæt. Samtidig vil regeringen sænke elafgiften så meget som overhovedet muligt, så danskerne får flere penge mellem hænderne. Det er mest fair.

1. Lavere elafgift for alle danskere

Energi er en væsentlig udgiftspost i danskernes husholdningsbudgetter. Regeringen ønsker at lette den byrde og foreslår derfor en midlertidig nedsættelse af elafgiften til EU's minimumsniveau på 0,8 øre pr. kWh i 2026 og 2027.

2. Større kompensation til naboer til solcelleanlæg

Solcelleanlæg opsættes i stigende grad og altid i en lokal kontekst, hvor nogle borgere berøres mere end andre. Regeringen vil sikre, at der er en fair balance mellem opsætning af vedvarende energi på land og hensyn til naboer. Det skal konkret ske ved at hæve satsen for den eksisterende VE-bonus til naboer til nye solcelleanlæg.

3. Afstandskrav for solcelleanlæg ved beboelse

Det kan være forbundet med stor uvished, når man får at vide, at der planlægges opført solceller rundt om ens ejendom. Regeringen vil derfor sikre, at der indføres et fast krav i kommunernes planlægning, så solcelleanlæg, der opsættes på 3 eller flere sider af beboelse, placeres med minimum 750 meters afstand hertil. Det vil dog stadig være muligt at lave frivillige undtagelser på baggrund af lokale forhold.

4. Udvidet salgsoption for naboer til store solcelleanlæg

For naboer til store solcelleanlæg på 100 MW eller derover skal der være bedre mulighed for at rykke væk fra området, hvis det er ønsket. Derfor vil regeringen give flere naboer end i dag ret til salgsoption, hvor opstiller skal tilbyde at købe ejendomme i nærheden af solcelleanlæg. Det skal ske ved at øge afstandsgrænsen for retten til salgsoption fra 200 til 275 meter.

5. Billig strøm til naboer

Naboer til solceller og vindmøller skal have mulighed for at få glæde af den grønne strøm, der produceres lokalt. Regeringen vil derfor gennemføre en regelændring, der skal gøre det muligt for en opstiller af vedvarende energi at sælge strøm til en lavere pris til naboer til solceller og vindmøller på land.

6. Flere penge til landdistrikterne

Det er særligt de danske landdistrikter, der lægger areal til af vedvarende energi på land. Det er vigtigt, at vi fortsat værner om disse områder og sørger for, at lokalsamfundene forbliver attraktive at leve og bo i. Regeringen vil derfor sikre, at der kommer flere midler til landdistriktsområdet.

7. Øget vejledning om forskønnende tiltag og borgerinddragelse

Man kan gøre meget for at forskønne områder omkring energianlæg, så områdets natur fortsat kan nydes og anlæggene træder mindre frem. Der findes allerede erfaringer fra praksis, som skal udbredes til alle kommuner. Regeringen vil derfor opprioritere en indsats, der kan bidrage med gode løsninger, hvor der tages hensyn til naboer og lokalsamfund.

Fornuftig udbygning:

Bedre udnyttelse af arealer til solceller og vindmøller og batterier

Landkommunerne fortjener anerkendelse for at lægge arealer til Danmarks solceller og vindmøller. Men byerne skal også bidrage. Der er masser af ledige arealer på tagene af vores bygninger, som kan komme i spil. Vi skal også udnytte vores landarealer bedre, så vi opfylder flere formål på de samme arealer. Det er sund fornuft.

8. Flere solceller på offentlige bygninger

Det har længe været bøvlet for kommuner og regioner at få solceller på deres bygninger. Det skal i fremtiden være muligt for de kommuner og regioner, der ønsker at bidrage til den grønne omstilling, at opstille solceller uden bureaukratiske barrierer. Regeringen foreslår derfor at forenkle reglerne, så selskabsmæssig udskillelse og kommunal modregning ikke længere er krav for solceller på offentlige bygninger.

9. Vindmøller i nye drifts- og klimaskove

Hvis der ikke er naturhensyn, der står i vejen, skal det være muligt at opsætte vindmøller i nye drifts- og klimaskove, der hvor det giver mening. For at sikre det, vil regeringen fjerne totalforbuddet mod vedvarende energi i fredsskov. Så vi kan få mere areal til opstilling af vindmøller.

10. Bedre muligheder for vedvarende energi på lavbundsarealer

Vi skal i højere grad kunne udnytte de arealer, der har begrænset naturværdi, når vi skal finde plads til nye solceller og vindmøller. Og det skal være gennemskueligt, hvilke arealer, det drejer sig om. Regeringen vil derfor sikre, at det bliver muligt at opsætte vedvarende energi på udtagne lavbundsarealer uanset støtteordning frem til og med 2032.

11. Bedre vejledning om samplacering af batterier og VE-anlæg

Det kan give rigtig god mening at opsætte batterianlæg sammen med anlæg til vedvarende energi. Og det er der heldigvis flere og flere opstillere, der er interesserede i. Det kræver dog god vejledning. Derfor vil regeringen bidrage til at give kommunerne mere klarhed om, hvordan batterierne må placeres.

Fleksibel udbygning: Hurtigere godkendelser

Danske myndigheder er dygtige og skal også fremadrettet træffe gode, kompetente beslutninger. Men det må gerne gå hurtigere, end det gør i dag, for den grønne omstilling må ikke forsinkes af bureaukrati. Vi skal også være pragmatiske i håndhævelsen af vores regler. Det kræver fleksibilitet.

12. Hurtig klagesagsbehandlingstid for grønne projekter

I dag kan man være sikker på, at en klage over et sol- og vindprojekt behandles inden for 6 måneder. Sådan skal det også være fremover. Derfor vil regeringen forlænge loftet over sagsbehandlingstiden, som ellers udløber ved udgangen af 2026. Samtidig sikres det også fremover, at projekter vedr. lagring af CO₂, Power to X, geotermi, biogas, lagring af energi og infrastruktur til transport af grøn strøm og brint behandles inden 6 måneder.

13. Mindre bureaukrati ved miljøvurderinger

For at mindske tidsforbrug for ansøger og myndighed vil regeringen udvikle en skabelon for miljøvurderingsansøgninger. Samtidig skal der skabes et bedre fælles miljødatagrundlag, herunder obligatorisk deling af indsamlet miljødata.

14. Styrket vejledning på miljøområdet, særligt om flagermus

For at fremskynde miljøvurderingsprocessen vil regeringen udvide vejledningsindsatsen til nye områder. Det har arbejdsgruppen "Mere sol og vind på land" i den nationale energikrisestab NEKST bl.a. efterspurgt. Regeringen vil dertil tydeliggøre rammerne for brug af fravigelsesbestemmelser på naturområdet samt hensyn til flagermus.

15. Eftersyn af Danmarks implementering af miljøvurderingsdirektivet

Regeringen vil følge anbefalingen fra NEKST-arbejdsgruppen "Sol og vind på land" og igangsætte en afdækning af, om der på specifikke områder er sket en overimplementering af EU-lovgivning, og om øget brug af undtagelser kan forkorte sagsbehandlingstiden.

16. Nye modeller til at belyse forekomsten af flagermus

Når der opstilles VE sker det i et landskab og en natur, som vi er nødt at forholde os til. Det kan tage tid at finde ud af, om et område er egnet. Regeringen vil derfor udvikle nye modeller der kan lette behovet for tidskrævende forundersøgelser, afdække behovet for afværgeforanstaltninger og give opstillere af VE på land og hav større forudsigelighed.

17. Statslig kontaktperson for strategiske PtX-projekter

PtX-anlæg kan skrue op og ned for produktionen og udnytte, at den grønne strøm er billig, når solen skinner og vinden blæser. Det kan være med til at forbedre forretningen for VE-opstillere. PtX-anlæg kræver dog mange tilladelser fra flere forskellige myndigheder. Regeringen vil derfor tilbyde større PtX-projekter en statslig kontaktperson, der skal hjælpe dem hurtigere igennem tilladelsesprocesserne og bistå koordineringen med myndighederne.

Vi bygger ovenpå

De 17 tiltag, der fremlægges her, er en naturlig forlængelse af de tidligere tiltag, som regeringen og Folketingets partier har vedtaget for at gøre det nemmere at udbygge vedvarende energi på land og understøtte ambitionen om at sikre rammevilkår, der kan muliggøre en markedsdrevet firedobling af den samlede elproduktion fra solenergi og landvind frem mod 2030.

Det er sjældent den enkelte barriere, der gør forskellen. Det er summen af barrierer. Derfor er det vigtigt ikke blot at se på de nye tiltag som fritstående idéer, men som en overbygning til de aftaler, der går forud.

Regeringens tidligere tiltag for fair rammer for udbygningen af sol og vind på land:

- › 2022: Tilladt radarstyret slukning af blinklys på vindmøller.
- › 2023: Sikret større gevinster til naboer og lokalsamfund ved opstilling af VE på land ved at hæve indbetalingerne til VE-ordningerne, VE-bonus og grøn pulje, med hhv. 50 og 150 pct.
- › 2023: Øget transparens og synliggørelse omkring de lokale gevinster, der er forbundet med opstilling af VE på land ved at etablere en indberetningspligt for opstillere og kommuner.
- › 2023: Udgivet ny vejledning om grøn pulje mhp. at sikre tidlig inddragelse af lokalsamfundene når gevinster skal uddeles og give inspiration til udmøntningsgrundlaget.
- › 2024: Måltrettet 200 mio. kr. årligt til de kommuner der bidrager mest til udbygningen af VE på land.
- › 2024: Ligestillet mulighed for ekspropriation til eltransmissionsprojekter, så de svarer til andre offentlige infrastrukturprojekter.
- › 2024: Sikret hurtigere afklaring for visse særligt berørte borgere og ensartet klageadgang for naboer til projekter på eller over 50kV.
- › 2024: Sikret hjemmel til ekspropriation til tidlig sikring af erstatningsnatur.
- › 2025: Foreslået, at solcelleejere, der samtidig har elbilsladestander, kan få refusion for elafgift til ladestander samtidigt med afgiftsfri el til eget forbrug fra solcelleanlæg.

Regeringens tidligere tiltag for fornuftige rammer for udbygningen sol og vind på land:

- › 2022: Udgivet en solcellestrategi der bl.a. identificerer barrierer for udbygningen af solceller.
- › 2023: Sikret særlige vilkår for VE-projekter i energiparker der bl.a. lempet hensyn til arealbeskyttelse og ift. samplacering af PtX-anlæg og virksomheder.
- › 2023: Etableret en ny pulje med tilskud til opsætning af solceller på etageboligbygninger.
- › 2024: Sikret bedre mulighed for solceller på erhvervsbygninger ved at forbedre muligheden for fx at lease solcelleanlæg.
- › 2024: Skabt bedre mulighed for opsætning af solceller på almene boliger.
- › 2024: Indført nyt grønt elektrificeringstillæg til netvirksomhedernes økonomi.

Regeringens tidligere tiltag for fleksible rammer for udbygningen:

- › 2020: Indført et loft over sagsbehandlingstiden for klager over sol- og vindprojekter.
- › 2022: Etableret et tværministerielt VE-rejsehold der vejleder og sparre med kommunerne om udbygningen af VE på land.
- › 2022: Givet mulighed for forkortet høringsperioden af miljøkonsekvensvurderingen (VVM) fra 8 uger til mindst 30 dage.
- › 2023: Skabt mulighed for udpegning af VE-fremskyndelsesområder hvor sol- og vindprojekter kan følge en forenklet miljøvurderingsproces med undtagelse for miljøkonsekvensvurdering (VVM) samt habitatvurdering.
- › 2024: Bedre rammer for klagebehandling, så langsomme processer ikke spænder ben for opstilling af solceller og vindmøller (pba. NEKST-anbefalinger).
- › 2024: Udpeget tre fremskyndelsesområder for udbygning af elinfrastruktur mhp. at sikre enklere og hurtigere tilladelsesprocesser.
- › 2025: Fritaget Energinets jordkabler og stationer for screeningspligt for at sikre hurtigere miljøprocesser.

Klima-, Energi- og
Forsyningsministeriet

Holmens Kanal 20, 1060 København
Tlf. : +45 33 92 28 00
E-mail: kefm@kefm.dk